

Arjen paras asiantuntija löytyy läheltä

**SAK:n Nuoret
Kunnallisvaalitavoitteet 2004**

Sisällysluettelo

Äänestä arjen tunteva palkansaaja kotikuntasi valtuustoon	1
Haluamme pitää kiinni palveluista	1
Kunta on merkittävä työnantaja	1
Laadukas ammatillinen koulutus osana vahvaa elinkeinopolitiikkaa	2
Työpajat lääkkeenä nuorisotyöttömyyteen	2
Nuorisotyön riittävät resurssit ehkäisevät syrjäytymistä	3
Missä kunnassa on varaa asua?	3
Arjen paras asiantuntija löytyy läheltä	4

SAK:n Nuoret

Kunnallisvaalitavoitteet 2004

Äänestä arjen tunteva palkansaaja kotikuntasi valtuustoon

Joka neljäs vuosi järjestettävillä kunnallisvaaleilla on suuri merkitys palkansaajan arkeen ja elämään. Kunnallisen päätöksenteon vaikutukset näkyvät usein nopeasti tavallisen kuntalaisen elämässä. Esimerkiksi yhden päiväkodin lakkauttaminen vaikuttaa kymmenien perheiden elämään. Kunnan lakisääteinen tehtävä on järjestää monia sellaisia palveluja ja toimintoja, jotka mahdollistavat ja helpottavat mm. työssäkäyvien vanhempien arkea.

Vaaleilla valitut valtuutetut joutuvat jatkuvasti tekemään arvovalintoja. Kuntapäätäjillä on vastuu siitä, miten palvelut tuotetaan – jatketaanko solidaarista ja oikeudenmukaista julkista palvelutuotantoa vai siirrytäänkö epävarmalle yksityistämisen tielle. Siksi kunnallisvaalit ovat palkansaajan kannalta merkittävä ja tärkeä vaikuttamisen paikka. Äänestäminen kunnallisvaaleissa on palkansaajan vaikuttamista omaan arkeen.

Haluamme pitää kiinni palveluista

Kunnat huolehtivat lasten päivähoidosta, vanhustenhuollosta, vammaispalveluista sekä monista muista tehtävistä. Peruspalvelujen tuottamisen lisäksi kunnat ylläpitävät mm. peruskouluja, lukioita ammatillisia oppilaitoksia ja ammattikorkeakouluja sekä tarjoavat kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-ajanpalveluja. Lukuisten tutkimusten mukaan suomalaiset arvostavat verovaroin tuotettuja hyvinvointipalveluja ja haluavat pitää niistä kiinni.

Verovaroin tuotetut kunnan palvelut, etenkin terveystalvet, ovat tutkimusten mukaan erittäin kustannustehokkaita. Mikäli haluamme säilyttää ja edelleen kehittää palvelujen laatua, on ainoa varma keino panostaa julkiseen palvelurakenteeseen. Päätös panostaa julkisiin palveluihin on ennen kaikkea arvovalinta, joka ratkaisee sen, millainen on palkansaajien ja heidän perheidensä hyvinvoinnin tulevaisuus.

SAK Nuorten mielestä ei ole samantekevää, ketkä päättävät palkansaajien asioista valtuustoissa, lautakunnissa, hallituksissa ja johtokunnissa. SAK Nuoret kehottavat äänestäjiä vaatimaan kunnallisvaaliehdokkailta selkeää vastausta siitä, miten ja millä arvoilla kunnalliset palvelut heidän mielestään tulisi tuottaa.

Kunta on merkittävä työnantaja

Kunta on suuri työnantaja suomalaisilla työmarkkinoilla. Kunnallisella sektorilla työskentelee noin 429 000 palkansaajaa. Sukupolvenvaihdos koskettaa kuntia aivan kuten muitakin työnantajia. Kuntien on kehitettävä henkilöstöpolitiikkaansa vastuullisempaan suuntaan, esimerkiksi vakinaistamalla määräaikaista työsuhdetta, voidakseen olla tulevaisuudessa houkutteleva työnantaja.

Kuntien työntekijöillä on korkea ammattitaito. Vahva osaaminen ei kuitenkaan yksin takaa laadukkaita palveluja. Henkilöstöresurssien riittävyys ja työntekijöiden mahdollisuus käyttää omaa ammattitaitoaan ovat ehtoja kunnallisille palveluille. Niin ikään kuntien työntekijöiden epävarmuus erityisesti nuorten työsuhteiden pätkittämisistä, uhka jatkuvasta kilpailuttamisesta sekä tehokkuusajattelusta heikentää kuntien asemaa tulla kilpailukykyiseksi työnantajaksi.

Kuntapäätäjät vastaavat myös kuntien tilaamien palveluiden eettisyydestä. Tilaajavastuu tarkoittaa sitä, että kunnan tilatessa ostopalveluita alihankkijayrityksiltä, viime kädessä kunta vastaa alihankkijayritysten työntekijöiden työehtojen noudattamisesta. Myös kuntien tulee kantaa yhteiskuntavastuuta.

SAK Nuoret kehottaa äänestämään ehdokkaita, jotka tuntevat luottamushenkilöinä vastuuta myös kunnan työntekijöiden asemasta.

Vuoden 2005 alusta voimaan astuva eläkeuudistus on huomioitava kunnissa ensi vuoden budjettia valmisteltaessa. Eläkeuudistus mm. poistaa työnantajan TEL- maksun alle 18-vuotiailta työntekijöiltä. Tämä uudistus koskettaa erityisesti kuntien kesätyöntekijöitä. SAK Nuoret vaatii kuntapäätäjää huolehtimaan, että näiden TEL- maksujen poistumisesta vapautuva rahamäärä käytetään täysimääräisesti uusien kesätyöntekijöiden palkkaukseen.

Laadukas ammatillinen koulutus osana vahvaa elinkeinopolitiikkaa

Suomessa kunnat järjestävät ammatillista koulutusta joko itsenäisesti tai koulutuskuntayhtymien kautta. Kunnallisvaaleissa äänestäjällä on suora vaikutusmahdollisuus oman kuntansa ammatillisen koulutuksen laatuun ja vetovoimaisuuteen: edustajat valitaan ammatillisten oppilaitosten ja koulutuskuntayhtymien päättäviin elimiin kunnallisvaalien jälkeen. Valinnan tekevät viime kädessä vaaleilla valitut valtuutetut.

Laadukas elinkeinopolitiikka on yhä vahvempi osa kuntien strategiaa. Elinkeinopolitiikan kehittämistä ryhdytään usein tarkastelemaan kaavoituksen, tonttikauppojen ja kuntien yrityksille tarjoamien palveluiden kannalta. Näiden rinnalla osaavan työvoiman riittävyys on myös ehto monille yrityksille eri paikkakunnilla. Siksi useat kunnat ovatkin mieltäneet omaksi kilpailuvaltikseen laadukkaan ammatillisen koulutuksen, joka vastaa työelämän tarpeita.

Työpajat lääkkeenä nuorisotyöttömyyteen

Työttömyys ja erityisesti nuorisotyöttömyys ovat niin ikään isoja haasteita kunnille, ja niillä on oma vaikutuksensa kunnan kilpailukykyyn. Nuorten työttömyyteen on tartuttava mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Hallitusohjelmassa sovittu yhteiskuntatakuu toteutuessaan antaa kunnille työkaluja nuorten työttömyyden nujertamiseksi ja mahdollisten ongelmien ennaltaehkäisemiseksi.

SAK Nuorten mielestä jo hyväksi koettua työpajatoimintaa on laajennettava ja kehitettävä ympäri Suomen. Työpajojen lisääminen esimerkiksi seutukunnittain on investointi tulevaisuuteen, sillä työttömyys ja syrjäytyminen maksaa kunnalle pitkällä tähtäimellä paljon enemmän kuin työvoimakoulutus. Työpajojen ammatillisuuteen ja opetuksen laatuun on kiinnitettävä erityistä huomiota sekä yhteistyötä ammatillisten oppilaitosten kanssa on lisättävät.

Nuorisotyön riittävät resurssit ehkäisevät syrjäytymistä

Syrjäytymisen kierre alkaa tutkimusten mukaan nykyään yhä nuorempana. Osasyynä tähän on 90-luvun lama, jolloin kunnat joutuivat leikkaamaan menojaan kovalla kädellä. Leikkausten jälkeen nuorisotyön budjettiosuutta ei ole nostettu edes lamaa edeltävälle tasolle. Nuorisotyön resurssit ovat myös perinteisesti suosittu leikkauskohde, mutta leikkausten seurannaisvaikutukset näkyvät vasta vuosien päästä. Kuitenkin nuorisotoimi alana on suhteellisesti pienimpiä menokohteita kuntien budjeteissa. Nuorisotyön ja -toiminnan asema kunnissa on tunnustettava tärkeäksi osaksi kuntien toimintoja.

Nuorisotyötä tekevien ja nuorisotoimintaa järjestävien yhdistysten resurssit on turvattava. Nämä yhdistykset tekevät usein suurelle yleisölle näkymätöntä, mutta kuitenkin erittäin tärkeää työtä syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Paikallinen yhdistys saattaa järjestää toimintaa kymmenille tai jopa sadoille nuorille. Yksi huostaan otettu nuori maksaa kunnalle noin 50 000 euroa vuodessa. Sama summa vastaa kahden suuren paikallisen yhdistyksen vuoden toiminta-avustusta isossa kunnassa. Toisin sanoen panostamalla yhdistysten tukemiseen voidaan ottaa ratkaiseva askel ennaltaehkäisevän nuorisotyön suuntaan.

Nuorisotyön aseman ja arvostuksen nostamiseen SAK Nuoret esittää nuorisolautakuntien perustamista kuntiin. Tällä hetkellä nuorisoasioita käsitellään usein ns. superlautakunnissa, joissa nuorisoasioiden lisäksi käsitellään mm. kulttuuri-, liikunta- ja muut vapaa-ajan asiat. Nuorisotyö saattaa jäädä muiden toimialojen varjoon kunnallisessa päätöksenteossa. Nuorisolautakuntia on tällä hetkellä Suomessa noin 9. Kuntia suomessa on 444.

Missä kunnassa on varaa asua?

Opiskelupaikkakunnilla, kasvukeskuksissa ja pääkaupunkiseudulla asumisen hinta alkaa olla sietämätön. Pääkaupunkiseudulla asuvan keskituloisen nettopalkasta saattaa huveta jo reilusti yli puolet asuinkustannuksiin. Pienituloisilla ja erityisesti opiskelijoilla tilanne on vielä huonompi. Kohtuuhintaisten asuntojen pula on jo este työn saamiselle: Työtä on tarjolla, mutta paikkakunnalta ei löydy asuntoa, johon palkkatulot riittäisivät. Sama koskee opiskelupaikkaa havittelevaa nuorta, jolle opintoraha ja asumislisä ei välttämättä riitä kattamaan edes asumisen kustannuksia kasvukeskuksissa.

SAK Nuoret vaatii kuntia kiihdyttämään sosiaalista vuokra-asuntotuotantoaan. Kuntien tulee myös kiinnittää huomiota tontti- ja kaavoituspolitiikkaansa: Tonttikaupoissa kuntien ohjaavana motiivina ei saa olla vain voitontavoittelu.

Tonttikauppojen- ja luovutusten ohjaavana tekijänä tulee olla myös sosiaaliset tekijät, etenkin yleishyödyllisten asuntotuotantoyhtiöiden kohdalla.

Arjen paras asiantuntija löytyy läheltä

Palkansaajien paras arkipäivän asiantuntija löytyy läheltä. Valitse kunnallisvaaleissa ehdokas, joka aidosti tuntee tarpeesi, haasteesi ja ongelmasi sekä tulevaisuuden odotuksesi. Palkansaajien ja erityisesti palkansaajanuorten ääni kuuluu kunnallisessa päätöksenteossa ja näkyy päätöksien sisällössä vain siten, että valtuustoihin äänestetään mahdollisimman monta nuorta palkansaajataustaista ehdokasta.